

Mani, een Gnostische Apostel van Jezus Christus

Het volgende artikel vonden we op Internet en is geschreven door Johan Pameijer van de Vrij-Katholieke Kerk Nederland.

Wij vonden het een treffend artikel. Het past in onze ogen bij het tijdperk waarin we in de huidige tijd terecht komen. Wellicht meer nog om zijn intrinsieke waarheid die ons raakte, dan om de geschiedkundige religieuze waarde, meenden wij dat dit artikel als bijlage bij de Nieuwsbrief aansluit bij de gedachten, kennis en wijsheid die we hebben leren kennen vanuit Malva Meditatie. Juist ook in het verlengde van de uitgifte van de 'Astrale Bijbelvisies'.

Het artikel willen plaatsten was een innerlijke ingeving, waar we in al onze bescheidenheid meenden gehoor aan te moeten geven. Reacties op dit artikel, alsook op de plaatsing ervan zijn uiteraard van harte welkom.

“Een God van het Licht en een God van de duisternis, verwikkeld in een oerstrijd, waarvan de uitkomst van tevoren vaststaat. De lichtvonken in de zielen der mensen zullen opklimmen uit de lichtaarde om via de lichtether de Vader der Heerlijkheid te naderen en zich daardoor meer en meer bewust worden van hun goddelijke oorsprong. Maar de overwinning gaat niet zonder slag of stoot. Eerst lijkt Satan aan de winnende hand, maar God stuurt in de persoon van Christus zijn Levensgeest te hulp en deze bevrijdt de oermens uit zijn benarde positie. Het doel van alles wat zich in de Kosmos en in de Harten der mensen afspeelt is de bevrijding van het gevangen licht.”

Zo althans zagen het de Manicheeërs, aanhangers van een van de grote wereldreligies die het loodje moesten leggen tegen de gevestigde orde. Hun stichter, Mani, een late apostel van Jezus Christus, verdween in de kantlijn van de geschiedenis. Katharen, Bogomielen en Algigezen waren de laatste stuiptrekkingen van het grote, esoterische geloof. Pas in de afgelopen eeuw stuitten de onderzoekers op 'Mani's Lichtschat', de geschreven getuigenissen van een verdwenen godsdienst, die het zaad van de Nieuwe Tijd in zich draagt.

Midden in de godverlaten Taklamakan-woestijn steken eeuwenoude ruïnes hun verweerde torens in de kurkdroge Centraal-Aziatische lucht. Dit vergeten deel van China zou de moeite van het vermelden niet waard zijn geweest, als daar niet tussen 1904 en 1914 een schriftenvondst was gedaan, die minstens gelijkwaardig is aan de vondsten van Qumran en Nag Hammadi. Talrijke Manichese manuscripten werden opgedolven uit wat eens een belangrijk heiligdom van de Manicheeërs is geweest. De oase Toerfan in oostelijk Turkestan blijft voor altijd verbonden met de boekenschat van de vierde grote wereldgodsdienst naast Boeddhisme, Christendom en Islam.

Rond diezelfde tijd stootten enkele Bedoeïnen in de tempelruïne van het Egyptische Medinet Madi op een paar vermolmde kisten. Op zoek naar buit braken ze de kisten open en ontwaarden enkele bundels met papyrusbladen. Snakkend naar het grote geld verdeelden de woestijnbewoners de bundels in kleine pakketjes en verkochten die aan verschillende antiquairs in Cairo, waar ze vele jaren onaangetast bleven liggen. Was het toeval, dat de oriëntalist Carl Schmidt in 1930 één van deze pakketjes voor een prik in handen kreeg? Bij het eerste vluchtige onderzoek van de Koptische handschriften kreeg hij zicht op de grote cultuurhistorische betekenis van de teksten. In allerijl kocht hij de onder verschillende antiquariaten verspreide manuscripten weer bij elkaar en zo verwierf hij het Koptische deel van de Manichese manuscripten uit Madinet Madi.

Na grondige restauratie waren Schmidt en zijn collega's in staat de oeroude handschriften te bestuderen. Met toenemende verbijstering lazen zij teksten als deze: "Ik, Mani, apostel van Jezus Christus naar de wil van God, de Vader der Waarheid uit wie ik voortkom, die leeft en duurt in alle eeuwigheid, daar Hij voor alles was en na alles zijn zal. Alles wat ontstaan is en worden zal, bestaat door Zijn Kracht. Uit hem kom ik voort. Uit Zijn Wil ben ik. Door Hem werd mij alle Waarheid geopenbaard. En zo ben ik uit Zijn Waarheid. Deze Waarheid maakte ik bekend aan mijn reisgezellen. Vrede verkondigde ik de kinderen des Vredes. Hoop predikte ik tot het onsterfelijke geslacht. Ik maakte een keuze en wees diegenen het pad naar omhoog, die in staat zijn in deze Waarheid op te stijgen."

Ketterij of verlossingsleer?

Wat wist de wereld tot op dat moment van het Manicheïsme? Uit schrifturen van felle bestrijders kwam het naar voren als een verdorven ketterij, verworpen door de Christelijke Kerken, en na aanvankelijke tolerantie evenzeer vervolgd door Parsi's en Boeddhisten. Eens omspande deze wereldreligie een gebied tussen Rome en Peking. Miljoenen mensen hingen de leer van Mani aan. Een prachtige religie was het, breed georiënteerd met een rijke kosmogonie en een hoopvolle verlossingsleer. Slechts één nadeel nekte de godsdienst van Mani. Zijn esoterische leer sprak voornamelijk de hogere standen aan. Het intuïtief-intellectuele karakter ervan ging voorbij aan de massa van het volk. Dat liet zich juist inpalmen door de machtige traditie vol kant-en-klare concepten. Zij wezen de moeilijk vol te houden ascetische idealen van de Manicheeërs van de hand. Daardoor vormden Mani en zijn leer een gevaar voor de orthodoxie.

Zuivere gnosis

Wie tegenwoordig een blik slaat in het Manichese psalmboek raakt meteen onder de bekoring van de zuivere gnosis, die uit deze teksten spreekt. "De Geest der waarheid kwam en rukte ons los van de waan dezer wereld. Hij bracht ons een spiegel. Wanneer wij daarin zien, schouwen wij het Universum. Hij toont ons, dat er twee natuurgoden zijn: de orde van het Licht en die van de Duisternis. De orde des Lichts doordringt die van de Duisternis. Toch is van de aanvang af het Duister van het Licht gescheiden."

Het lijkt alsof de rollen van de Dode Zee zich ontvouwen. Onder onze ogen rijst de mysterieuze figuur van de Leraar der Gerechtigheid op, die de onrechtvaardige Leraar der Duisternis bestrijdt. Vreemd is dat niet, want Mani, geboren op 14 april 216, in de Perzische residentie Seleukia-Ktesiphon uit een adellijk geslacht, kwam al zeer vroeg in aanraking met de doperssekte, waarvan zijn vader Pattak deel uitmaakte. Deze Elkesaieten gingen terug op een oud-Syrische doperssekte, waaraan ook de Mandeeën zijn ontsproten. In hun visie was Johannes de Doper de grote profeet. Uit het feit, dat de Doper een Esseen zou zijn geweest, kan met vrij grote waarschijnlijkheid worden afgeleid, dat er tussen de Essenen en de doperssekte van Mani's vader zeker enige verwantschap heeft bestaan.

Mani was 12 jaar, toen zijn beschermengel zich aan hem openbaarde. Later begreep Mani, dat in hem de Heilige Geest werkzaam was. Deze ingrijpende gebeurtenis was van grote invloed op zijn verdere leven. Nieuwe inzichten brachten hem ertoe praktijk en leer van de doperssekte te hervormen. Deze eigenzinnige daad van de jonge knaap leidde eerst tot een splitsing in de gemeente en vervolgens tot een officiële breuk. Mani werd uitgestoten, maar zijn vader en twee leerlingen bleven hem trouw. Precies 12 jaar na zijn eerste visioen drong het tot Mani door, dat hij een uitverkoren 'apostel van het Licht' was en dus in Gods opdracht handelde. Net 24 jaar oud begon de jonge man met de vorming van zijn godsdienst.

Mani als missionaris

Mani, in afbeeldingen uit Toerfan voorzien van een Chinees uiterlijk, ontpopte zich als een onvermoeibaar missionaris. Gezeten op de rug van zijn rijdier verliet hij zijn geboortestreek aan de boorden van de Tigris in Mesopotamië en bereisde Egypte, Griekenland, Perzië, India en China, kortom de hele bekende wereld van die dagen. Overal trof hij een levendige religiositeit aan, maar iedere streek had zijn eigen godsdienst. In lange gesprekken met priesters, tempeloudsten en monniken bracht Mani zijn Licht-boodschap. Het aantal van zijn aanhangers groeide zienderogen, maar tegelijkertijd ook de schare tegenstanders.

Teruggekeerd in zijn vertrouwde Babylon werd hij aan het hof ontboden door koning Sjapoer de Eerste. De vorst beleed hem zijn trouw, werd Manicheër en stelde Mani in staat om ongestoord zijn zendingsarbeid uit te voeren. Maar na een paar jaar rust stak een opvolger van de welwillende vorst, ene Bahram, een spaak in het wiel. Zijn weerstand tegen Mani was koren op de molen van de Zoroastrische priesters, die met argusogen Mani's succes hadden gevolgd. Zij zagen hun positie in gevaar komen en stookten de wankelmoedige koning op, de gevaarlijke profeet uit te schakelen. In het voorjaar van 276 werd Mani in de ketenen geslagen en kort daarna ter dood gebracht, naar men zegt door kruisiging op de binnenplaats van de gevangenis.

Hoewel zijn kerk het na de dood van de stichter niet gemakkelijk had, bleef het Manicheïsme zich in een snel tempo uitbreiden. Rond het jaar 300 is de Leer van het Licht te vinden in Syrië, Noord-Arabië, Egypte en Noord-Afrika, waar de latere kerkvader Augustinus 9 jaar lang een van de prominente leden was. Vanuit Syrië verbreidde de godsdienst van Mani zich naar Palestina, Klein-Azië en Armenië. De Manichese kerk had eveneens gemeenten in Rome, Dalmatië, Gallië en Spanje. Op sommige plaatsen dreigde het Manicheïsme de Christelijke kerk zelfs te overspoelen. Deze dreiging versterkte het Christelijke verzet tegen de gevreesde ketterij. Niet eerder dan na de 6de eeuw slaagde de Kerk erin het Manicheïsme uit het Romeinse Rijk te verdrijven, op de nawerking van Katharen, Albigezen en Bogomielen na.

Naar het oosten toe bleef de religie van Mani zich onverminderd uitbreiden. Dankzij de overwinning van de Islam op Parsi's en Boeddhisten in Perzië, India en China slaagde het er zelfs in om in het Oeigoerenrijk van Oost-Turkestan (het huidige Chinese Sinkiang) staatsgodsdienst te worden, hetgeen het tot de Mongoolse veroveringstochten onder Dzjengis Khan in de 13de eeuw ongestoord bleef. In die periode werd het Manicheïsme overweldigd door de Mongolenstorm en haar aanhangers bleef niets anders over dan de geweldige tempelcomplexen in de woestijnwoas te verlaten en de prachtig geïllustreerde heilige geschriften in veiligheid te brengen. Daaraan danken we de spectaculaire Toerfan vondst uit begin 20ste eeuw.

Mani bestreed niets, maar assimileerde

Wat moeten we nu, aan het begin van de 21ste eeuw, met het Manicheïsme aan? Voor een herleving in de oude vorm leent deze religie zich minder. Zij maakte gebruik van een wonderlijke, in onze tijd onbegrijpelijke mythologie. Maar haar geest is van alle tijden. Vooral Vrij-Katholieken kunnen zich thuis voelen in de gedachtewereld van de wereldburger Mani. Het Manicheïsme was een echte wereldreligie, alleen al door het feit dat Mani's godsdienst de wijsheid van alle bestaande religies weerspiegelt. Het Manicheïsme benadrukte nimmer de uiterlijke verschillen, maar ging altijd uit van de spirituele gelijkwaardigheid van Boeddhisten, de aanhangers van Zarathustra, Christendom en de latere Islam. Het bestreed niets, maar assimileerde. Zijn gnosis was van een verenigende soort. De Lichtschat school in alle religies. Niemand kon bogen op de enige waarheid.

Volgens gnosiskenner Kurt Rudolph bestaat het verlossingswerk in het Manicheïsme in het opwekken van de ziel door Kennis. Daartoe verschijnt de Lichtbode in de geschiedenis, weliswaar in verschillende tijden en onder verschillende namen, maar toch om die ene boodschap te brengen, de verlossende Waarheid in de zin van de Manichese leer. Als zulke Lichtapostelen gelden bijbelse en niet-bijbelse figuren als Seth, Noach, Henoah, Sem en Abraham, maar ook Boeddha, Zarathustra, Jezus en Paulus. Mani zelf is de apostel van de laatste generatie, de vervulling van alle religies. Hij beschouwt zichzelf als de aangekondigde Maitreya Boeddha, de Zoroastrische Saoshyant, de Hindoe Kalki-Avatar en de Joodse Messias. In overeenstemming daarmee zag het Manicheïsme haar stichter als de Verlosser, de Verlichter en de Zielearts.

Jezus is, volgens Mani, in zijn aardse verschijning de incarnatie van de Lichtbode, maar hemels is Hij de belichaming van het Pleroma, de Volheid van de Vader der Heerlijkheid. In het Noord-Afrikaanse Manicheïsme erkende men nog de lijdende Jezus als het symbool van de in duisternis ingevangen Lichtschat van de oemens. In de opvatting van Mani kon alleen de kosmische Christus worden vereerd en dat is de Christus, die door zijn verschijnen, zijn voorschriften en zijn leefwijze het voorbeeld gaf aan iedere individuele ziel zichzelf tot innerlijke verlossing op te werken.

Geen lichamelijke kruisiging

Mani ontkende de lichamelijke kruisiging van Jezus. Weliswaar bestond er naast Jezus als Lichtbode ook een lijdende Jezus, maar die stelde Mani gelijk met een in de materie gevangen lichtdeeltje. De weerslag van zijn opvattingen is foutloos weergegeven in de apocriefe Handelingen van Johannes, waarin wordt gesproken over de kruisiging van een schijnlichaam. Voor Mani is het kruis een symbool voor wat hij 'het Lichtkruis' noemt. In een van zijn verhandelingen zegt de stichter van het Manicheïsme: "Het Lichtkruis, dat het Universum leven schenkt. Ik ken het en ik geloof erin. Want mijn ziel is zijn evenbeeld. En door het Licht wordt alle leven gevoed. Doch zij, die ziende blind zijn kunnen het niet begrijpen."

De geheimzinnige Handelingen van Johannes kunnen wel eens de schakel zijn tussen het Christendom en het Manicheïsme, hetgeen zelfs gezegd kan worden van de eveneens apocriefe Handelingen van Tomas. Dat boek bevat namelijk het beroemde gnostische 'Lied van de Parel', een gedicht dat tot ieders verrassing voorkomt in het Manichese psalmboek. De daarin beschreven oosterse prins, die naar Egypte kwam om de kostbare parel te zoeken, zou wel eens een metafoor van Mani zelf kunnen zijn. Als beide Handelingenboeken inderdaad van Manichese oorsprong zijn, zou dat verklaren waarom ze zo hartstochtelijk door de Christelijke Cleresij werden verworpen.

De Manichese Kerk

De bevrijding van de Lichtdeeltjes uit de greep van duistere materiële machten was ideaal en doel van de Manichese Kerk. Om dat te bereiken, werd aan de beide standen in de kerk, de 'Uitverkorenen' (electi) en de 'Toehoorders' (catechumenen) strenge leefregels opgelegd. Toehoorders voorzagen in het onderhoud van de Uitverkorenen, die aan de drie zegels over hand, mond en schoot, waren onderworpen. Het genot van vlees en wijn was hen verboden, geslachtsverkeer was taboe, het mishandelen van dieren, beschadiging van planten en de verontreiniging van water betekende zoveel als het kwellen van de daarin verborgen lichtdeeltjes. Hun werkopdracht bestond uit het bestuderen en kopiëren van de religieuze geschriften. De schriftenvondsten tonen aan dat zij dat op voorbeeldige wijze hebben uitgevoerd.

Uit deze electi werd de kerkelijke hiërarchie gerekruteerd, het kerkhoofd (de archeos) als de vertegenwoordiger van Mani, de twaalf apostelen (magistri), die als leraren rondgingen, verder 72 bisschoppen of diakens en 360 oudsten of Presbyters. Vrouwelijke electi waren er zeker, maar zij konden niet in één van deze ambten worden benoemd. Kloosters kende het Manicheïsme aanvankelijk niet. Maar onder invloed van het Boeddhisme in Oost-Turkestan ontstonden zeker grote kloostergemeenschappen. In één daarvan lag de Manichese boekenschat eeuwenlang verborgen.

Aan de toehoorders werden aanzienlijk minder spartaanse eisen gesteld. Het geven van aalmoezen aan de Uitverkorenen gold als een goed werk. Verder was het toegestaan zich enige materiële welstand te verwerven, maar dat moest men na de dood wel bekopen met een nieuwe reïncarnatie van de ziel. Uiteindelijk gaf alleen de wedergeboorte in het lichaam van een electus de mogelijkheid om het innerlijke Lichtrijk te verlossen uit de omklemming van de duisternis. Dankzij de massa van de toehoorders was de Manichese Kerk levensvatbaar. De vele kooplieden onder hen gaven de kerk haar economische ruggegraat.

Het verdwijnen uit de wereld van de Manichese Kerk is een ramp geweest. Blijkbaar was de mensheid destijds nog niet toe aan de strenge introspectieve levensvoorwaarden die Mani stelde. Eerst moest zij zich in de breedte en in de ruimte ontwikkelen voordat zij massaal naar binnen kon keren. Met de aanvang van het 3de millennium lijkt de tijd voor een herleving van een aangepast Manicheïsme gunstig. De huidige welvaartstaten zijn dermate verzadigd van overdaad, dat de bereidheid om naar de innerlijke oproep te luisteren steeds groter wordt. Mani zocht het niet in uiterlijk spektakel, maar onderwierp zich volledig aan de Stem van het Licht. Meer dan ooit is zijn oproep van een onweerstaanbare zeggingskracht: "Plaats een heilig hart in mij, mijn God; laat een rechtschapen geest nieuw zijn in mij. Het heilig hart is Christus; als hij in ons opstaat zullen wij ook in hem opstaan. Als wij geloven in hem, zullen wij door de dood heengaan en tot leven komen."

Bestellingen

- **Cadeaubonnement** 3 Nieuwsbrieven € 5,--
- **Lidmaatschap 2007** alle 6 Nieuwsbrieven 2007 € 10,--
- **Introductie CD** € 10,--
De CD bevat 9 geheel bewerkte lezingen. Tevens zijn er nieuwe muzikale intro's toegevoegd. De CD laat zien/horen, waar Malva Registratie met haar werk naar streeft.
- **Catalogus 07-07-07** Per e-mail € 15,--
Geringd per Post € 20,--
De catalogus is een overzicht van bestaande en beschikbare banden met nummering en titels. Oude Malva Meditatie catalogi komen voor Malva Registratie te vervallen.
Update toegezonden per e-mail € 0,--
Update toegezonden per CD-schijf € 5,--
- **Zelf een CD samenstellen** 8 banden per CD € 25,--
Uitsluitend lezingen, zoals vermeld in Catalogus 07-07-07 of Catalogus 2007.
- **Dubbel CD: KdV / UCG** 19 lezingen, geheel bewerkt € 25,--
- **DVD: Lemuria & Atlantis** 48 lezingen, geheel bewerkt € 35,--
Idem op 6 CD's € 60,--
- **DVD: Raga's** 48 lezingen, geheel bewerkt € 35,--
Idem op 6 CD's € 60,--
- **DVD: Astrale Bijbelvisies** 32 lezingen, geheel bewerkt € 35,--
Idem op 4 CD's € 45,--
- **Naslagwerk "Van Harte Mens"** Demo per e-mail € 0,--
Demo per post € 5,--
Boek één t/m vijf (per deel) € 20,--
Naslagwerk compleet (publicatie 31 augustus) € 90,--

Als banden beschikbaar worden gesteld aan het archief ter opname en je deze op CD/DVD gezet wil hebben:

- **CD** met voor opname beschikbaar gestelde banden erop (*) € 15,-- (maximaal 8 banden)
Bij afstaan banden aan het archief (*) € 10,--
- **DVD** met voor opname beschikbaar gestelde banden erop (*) € 20,-- (maximaal 50 banden)
Bij afstaan banden aan het archief (*) € 15,--
- (*) betreft uitsluitend banden die **aanvullend** zijn op de collectie

Alle prijzen zijn **inclusief verzendkosten**. Alle artikelen zijn direct leverbaar, tenzij anders vermeld.

Alle betalingen kunnen contant worden gedaan bij/aan het adres op de onderzijde van deze pagina. Het betreffende bedrag in bankbiljetten (eventueel omwikkeld met aluminiumfolie) versturen in een enveloppe. Wij staan garant voor de goede afwikkeling en nemen de verantwoordelijkheid voor de verstuurd bedragen. Het is op dit moment (nog) niet mogelijk geld via bank of giro over te maken.

Zodra voor Malva Registratie een rekening is geopend zullen we je daarover informeren.

Malva Registratie

Adres: Prof. Gerbrandystraat 28, 5463 BL VEGHEL, 0413 - 363123

Informatie: malva-registratie@home.nl